

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J.J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chrzanowie

o emeryturę pomostową,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 28 maja 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt III AUa 292/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Chrzanowie na rzecz J.J. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 10 sierpnia 2022 r. (znak EPOM/20/007163926) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chrzanowie, powołując się na przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924, z 2021 r., poz. 1621, z

2022 r., poz. 755), po rozpatrzeniu wniosku z 21 lipca 2022 r. odmówił J.J. prawa do emerytury pomostowej, z uwagi na to, że nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że przed 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że J.J. legitymuje się stażem sumarycznym wynoszącym 39 lat, 4 miesiące i 11 dni oraz stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 1 miesiąca (w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 stycznia 2020 r.). Organ rentowy nie uznał, jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 2 czerwca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. w Z., ponieważ brak było informacji, na jakiej podstawie w świadectwie z 18 stycznia 2022 r. wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowisko „elektronik”, „brygadzysta brygady sprzętu komputerowego i informatyk”, „elektronik utrzymania ruchu”, „automatyk utrzymania ruchu”, zostały przyporządkowane do wykazu II, poz. 16, tj. prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali oraz wykaz B, dział IV, pkt 2.

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 12 stycznia 2023 r. (sygn. akt VII U 2551/22), wydanym w sprawie J.J., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chrzanowie, o emeryturę pomostową: zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu J.J. emeryturę pomostową od 11 lipca 2022 r.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie wywiódł organ rentowy, na skutek której Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 26 września 2023 r. (sygn. akt III AUa 292/23), oddalił apelację.

Skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok Sadu Apelacyjnego w Krakowie w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego błędną

wykładnie polegającą na przyjęciu, że odwołujący J.J. w trakcie zatrudnienia w Z. w B. w okresie od 2 czerwca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, podczas gdy wskazane przez płatnika składek w świadectwach pracy kolejno zajmowane przez odwołującego stanowiska pracy: elektronika, brygadzisty brygady sprzętu komputerowego i informatyki, elektronika utrzymania ruchu, elektronika, elektronika utrzymania ruchu, automatyka utrzymania ruchu, nie są pracami w szczególnych warunkach wskazanymi w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, albo o szczególnym charakterze wskazanych w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych w okresie do 31 grudnia 1998 r. oraz pracą w szczególnych warunkach lub pracą w szczególnym charakterze wskazaną w wykazie A i w wykazie B, stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.);

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., polegające na nieuzupełnieniu przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego, co było równoznaczne z błędnym ich zastosowaniem poprzez nieuzupełnienie postępowania dowodowego, poprzez przeprowadzenie zgłoszonego przez odwołującego dowodu z zeznań świadków oraz ustalenie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, na podstawie dowodu z przesłuchania stron, pomimo niewyczerpania pozostałych środków dowodowych, wadliwe przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, poprzez przeprowadzenie dowodu jedynie z przesłuchania odwołującego J.J. i nie przesłuchanie płatnika składek;

2. art. 299 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., poprzez zastąpienie dowodu z zeznań płatnika składek jego pisemnymi oświadczeniami zawartymi w wyjaśnieniach z 14 marca 2022 r. i świadectwach pracy z 18 stycznia 2022 r. i z 12 lipca 2022 r., wydanych tylko na potrzeby postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie, co stanowiło błędne przeprowadzenie postępowania dowodowego, albowiem w związku ze wskazanym uchybieniem Sąd poprawnie nie ustalił faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy,

w postaci wykonywania przez J.J. pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w okresie od 2 czerwca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r., biorąc pod uwagę sprzeczne pisemne wyjaśnienia płatnika składek z 14 marca 2022 r. oraz zeznania odwołującego ze świadectwami pracy z 18 stycznia 2022 r. i z 12 lipca 2022 r., z których to świadectw wynika, że J.J. wykonywał pracę, która nie była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj.: elektronika, brygadzisty brygady sprzętu komputerowego i informatyki, elektronika utrzymania ruchu, elektronika, elektronika utrzymania ruchu, automatyka utrzymania ruchu.

W związku ze stawianymi zarzutami, skarżący organ rentowy wniosł o: uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego, według norm przepisanych.

Organ rentowy wniosł także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że w przedmiotowej sprawie zachodzi jej oczywista zasadność, przejawiająca się:

1. w zakresie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w zw. z art. 55 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, w związku z ujętymi w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a mianowicie w Wykazie A Dziale XIV pod poz. 25 (bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie), w powiązaniu z odpowiednimi postanowieniami Działu III (poz. 24 - obsługa pieców przewalowych i spiekanych wahadłowo - obrotowych wraz z ich urządzeniami pomocniczymi oraz obsługa urządzeń kruszących i odpylni; poz. 26 - obsługa pieców prażalniczych i spiekalnych, młynów, suszarni i urządzeń sortujących, odpylni oraz urządzeń pomocniczych; poz. 31 - obsługa agregatów i urządzeń do ługowania koncentratów i tlenku cynku; oczyszczanie roztworów elektrolizy cynku; poz. 32 - obsługa pieców topielnych; poz. 33 - obsługa wanien elektrolitycznych)

oraz w Wykazie B Dziale IV poz. 2, gdzie figurują pracę wykonywane bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali, poprzez błędne zastosowanie tych przepisów i uznanie, że praca wykonywana przez J.J. w trakcie zatrudnienia od 2 czerwca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. w Z. w B., kolejno na stanowiskach: elektronika, brygadzisty brygady sprzętu komputerowego i informatyki, elektronika utrzymania ruchu, elektronika, elektronika utrzymania ruchu, automatyka utrzymania ruchu była pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynikającą ze świadectwa pracy z 18 stycznia 2022 r. i ze świadectwa pracy z 12 lipca 2022 r., podczas gdy, przy prawidłowym zastosowaniu tych przepisów należało uznać, że praca wykonywana przez J.J. w spornym okresie nie była pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienioną w wykazie A i w wykazie B, stanowiących załączniki do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub określoną na zasadzie art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych;

2. w zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w związku z art. 299 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. poprzez: nieuzupełnienie i akceptację przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego Sądu I instancji, w ramach którego Sąd I instancji dokonywał ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, przy pomocy dowodu z przesłuchania strony odwołującej, pomimo braku wyczerpania środków dowodowych w oparciu o dowód z zeznań zgłoszonych przez odwołującego świadków, ograniczenie dowodu z przesłuchania stron do przesłuchania odwołującego z pominięciem przesłuchania płatnika składek;

3. w zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w związku z art. 299 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. poprzez: nieuzupełnienie i akceptację przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego Sądu I instancji, w ramach którego Sąd I instancji dokonywał ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przy pomocy dowodu z przesłuchania strony odwołującej, jednocześnie zastąpienie dowodu z przesłuchania stron i zeznań świadków dowodami z dokumentów

prywatnych wydanych przez stronę postępowania jedynie dla potrzeb niniejszego postępowania sądowego: świadectwem pracy z 18 stycznia 2022 r., pisemnymi wyjaśnieniami płatnika składek z 14 marca 2022 r., świadectwem pracy z 12 lipca 2022 r., w rezultacie naruszenia wskazanych przepisów procesowych dotyczących postępowania dowodowego, w wyniku których nastąpiło nieudowodnienie faktu wykonywania przez J.J. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w spornym okresie od 2 czerwca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r., w Z. w B., w wyniku oparcia ustaleń faktycznych przez Sąd Apelacyjny przede wszystkim na zeznaniach odwołującego, a jednocześnie niewyczerpaniu wszystkich innych środków dowodowym, poprzez nieprzeprowadzenie dowodu ze zgłoszonych świadków, a także nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania płatnika składek przy jednoczesnym zastąpieniu tego dowodu pisemnymi wyjaśnieniami płatnika składek z 14 marca 2022 r., sprzecznych z wystawionymi przez niego świadectwami pracy z 18 stycznia 2022 r. i z 12 lipca 2022 r.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną, odwołujący wniósł o:

1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. oddalenie skargi kasacyjnej;
3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą kasacyjną, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie do dnia zapłaty oraz kwotą 17 zł tytułem zwrotu uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

Jednocześnie oświadczając, że odpis odpowiedzi na skargę kasacyjną został nadany (listem poleconym) za pośrednictwem operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tj. Poczta Polska, na adres pełnomocnika organu rentowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszym postępowaniu nie kwalifikuje się do jej przyjęcia celem rozpoznania merytorycznego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie: (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik organu rentowego wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona - w zakresie naruszenia, podnoszonych w zarzutach kasacyjnych, przepisów prawa materialnego (art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 55 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin i prawa procesowego (art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w związku z art. 299 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i w związku z art. 245 k.p.c.). Nie uzasadnił jednak swojego stanowiska w tym zakresie w sposób wymagany.

Należy więc przypomnieć, że w art. 398⁴ § 2 k.p.c., wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej, ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Ustawodawca nieprzypadkowo bowiem, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c., obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do

rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Przypomnieć także należy, że skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c., postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 marca 2018 r., II UK 194/17, LEX nr 2488675; 27 kwietnia 2022 r., I USK 413/21, LEX nr 3431707; J. Paszkowski (w:) T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Warszawa 2023, komentarz do art. 398¹³).

Wywiedziona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że zdaniem strony skarżącej jest ona oczywiście uzasadniona. Wskazać w tym miejscu należy na ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak nie wykazała.

Zwrócić także trzeba uwagę, że z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c., oczywista zasadność skargi kasacyjnej nie może być oparta na kwestionowaniu ustaleń faktycznych i oceny dowodów, dokonanych przez sądy powszechne. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 § 1 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów. Zarzuty naruszenia art. 233 § 1 i 2 k.p.c. nie mogą

być więc w ogóle podstawą skargi kasacyjnej. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie uprawnia również do kwestionowania kompletności ustaleń faktycznych, niezbędnych dla prawidłowej subsumcji przepisów prawa materialnego. Zarzut naruszenia tego przepisu nie może również uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skoro nawet w razie przyjęcia jej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie mógłby rozważać zasadności naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2024 r., III USK 368/23, Legalis nr 3168652).

Zakazu tego nie można obejść także przez sformułowanie zarzutów naruszenia art. 233 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c. we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2024 r., I CSK 2755/23, Legalis nr 3091989). Artykuł 227 k.p.c., upoważniający sąd do selekcji zgłaszanych dowodów z punktu widzenia oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć, w zasadzie nie może być podstawą skutecznego zarzutu kasacyjnego, bez równoczesnego powołania uchybienia innym przepisom postępowania, np. przez oddalenie istotnych wniosków dowodowych (art. 217 § 2 lub 3 k.p.c.) lub uchylenie się od obowiązku działania z urzędu z art. 232 zd. 2 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2024 r., I CSK 1778/23, Legalis nr 3084509).

Podobnie przepis art. 382 k.p.c. tylko wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego w sprawie materiału, orzekając wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji albo oparł swe merytoryczne orzeczenie na własnym materiale, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji, a uchybienie to, mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Należy przy tym odróżnić sytuację, w której sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego od sytuacji, gdy sąd przy ferowaniu wyroku pomija materiał zgromadzony w sprawie. Regulacja z art. 382 k.p.c. ma charakter ogólnych wytycznych, skierowanych do sądu orzekającego w danej sprawie, wobec czego ze swej istoty nie może być w postępowaniu apelacyjnym naruszona (samodzielnie) w

sposób kwalifikowany, widoczny „na pierwszy rzut oka” (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2024 r., III USK 368/23, Legalis nr 3168652).

Natomiast, ocena konieczności przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony leży w gestii swobodnej decyzji sądu, opartej na analizie materiału dowodowego w zakresie jego spójności i zupełności. Dowód z przesłuchania stron jest dowodem fakultatywnym, subsydiarnym i symetrycznym. Według art. 299 k.p.c., sąd przeprowadza dowód z przesłuchania stron wtedy, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w razie ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak wynika z treści tego przepisu, sąd nie przesłuchuje stron, co do wszystkich faktów będących przedmiotem postępowania dowodowego, lecz tylko, co do faktów spornych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i to jedynie wówczas, gdy albo przeprowadzone dowody nie pozwoliły wyjaśnić istoty sprawy, albo nie ma innych dowodów, które pozwoliłyby wyjaśnić tę istotę. W myśl regulacji zawartej w tym przepisie, dowód z przesłuchania stron ma charakter posiłkowy, pomocniczy (subsidiarny), a jego przeprowadzenie nie może służyć sprawdzeniu wyników dotychczasowego postępowania dowodowego ani przesądzać wyników tego postępowania. Jest to dowód fakultatywny. Gdy przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nadają temu dowodowi inny, obligatoryjny charakter, wyrażnie o tym stanowią. Dowód z przesłuchania stron nie ma charakteru obligatoryjnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, choć nie ulega wątpliwości, że może on okazać się konieczny wtedy, gdy nie ma możliwości przeprowadzenia innych dowodów lub gdy innych dowodów nie ma (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 maja 2023 r., I USK 127/22, Legalis nr 2937258).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

DS

